

Socialutskottets motion

Motion gällande:

Hur bör Stockholms Stad arbeta för att minska sexuella trakasserier?

Bakgrund

Enligt diskrimineringsombudsmannen är den juridiska definitionen av sexuella trakasserier en sexuell kränkning inom utbildningsområdet och arbetslivet. Dessa inkluderar kommentarer och ord samt kan vara att någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.¹ Enligt de mänskliga rättigheterna så har varje individ rätten att bestämma över sin egen kropp och sätta sina egna gränser.

Enligt det brottsförebyggande rådet (BRÅ) anmäldes det under 2016, 20 300 fall av sexualbrott varav 97 % av förövarna var av manligt kön. Under 2015 tog 14 % av alla anmälda sexualbrott plats i skolmiljöer eller på arbetsplatser.² Ändå brister 32 % av Sveriges inspekterade gymnasie-enheter och 40 % av grundskole-enheter i sitt arbete mot kränkande behandlingar under 2016³. Under år 2016 anmäldes 51 sexualbrott per dag i Stockholms stad.⁴ Majoriteten av dessa sexualbrott är mot gruppen kvinnor i åldern 16-24 år.⁵ Att sexuellt trakassera en medmänniska är enligt svensk lag olagligt och därmed straffbart. Det är dock endast 10-20% av alla sexualbrott som uppmärksammas av polisen och endast 5% av alla polisanmälda sexualbrott lagförs (BRÅ). Det finns dock ett stort mörkertal kring sexualbrott.

I och med Metoo-kampanjen har sexuellt våld uppmärksammas mer än vanligt de senaste veckorna. Detta är bra, eftersom det finns

¹ <http://www.do.se/om-diskriminering/former-av-diskriminering/trakasserier-och-sexuella-trakasserier/>

² <https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html>

³ <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/publikationssok/statistikrapporter/reg-tillsyn/statistik-regelbunden-tillsyn-2016.pdf>

⁴ <https://tjejjouren.se/tjejuguiden/feminism/statistik>

⁵ <https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html>
<https://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html>

ett stort mörkertal och det behöver uppmärksammas. I kampanjen används begreppet sexuella trakasserier som ett samlingsnamn för sexuellt våld, även fast det inte är den korrekta definitionen. Därför har vi valt att vidga begreppet sexuella trakasserier till samma innebörd som sexuellt våld även i denna motion.

Just nu finns 5965 jurister #medvilkenrätt. 1993 musiker #närmusikentystnar. 576 skådespelare #tystnadstagning. 1300 politiker #imaktenskorridorer. #räckupphanden 1012 gymnasieelevers namnunderskrift och 5800 aktiva ungdomar.

Orsaker

Det finns flera orsaker till att sexuella trakasserier förgiftar vårt samhälle. Kärnan bakom dessa orsaker är det patriarkala systemet och strukturella kvinnoförtrycket som genomsyrar vår kultur. I det patriarkala samhället har det manliga könet den primära makten, och icke-män får en "naturlig" underordnad position. Detta kan vi se i brottsstatistiken där majoriteten av de dömda gärningsmän som utför en sexuell handling är av det manliga könet⁶ Traditionella maskulina beteenden skapades och är något vi finner än idag. Det har gett upphov till den så kallade machokulturen. Kvinnorna har under en lång tid varit förtryckta i vad man får göra med sin sexualitet. Att män ska vara aktiva och kvinnor passiva är en konstruerad bild som främjar sexuella trakasserier och behöver ändras. Machokulturen har sin grund i barndomen då ett barn uppfostras på olika sätt beroende på vilket kön de tillhör vid födseln.

Det finns ett flertal orsaker till att sexuella trakasserier är så utbredd i dagens samhälle men alla grundar sig i den patriarkala samhällsstrukturen som genomsyrar vår kultur och samhällsordning. I det patriarkala samhället har det manliga könet den primära makten, och icke-män får en "naturlig" underordnad position. Detta föder en klyfta mellan män och icke-män där den manliga gruppen (den med makt) förtrycker den andra. Detta kan vi tydligt se i lönestatistiken vi har i Sverige där män i regel har högre lön än icke män⁷ trots att icke män i regel har högre utbildning.⁸

⁶<http://www.bra.se/brott-och-statistik/statistik-utifran-brottstyper/valdtakt-och-sexualbrott.html> (hämtad: 2017-11-20)

⁷<https://www.scb.se/sv/Hiitta-statistik/Statistik-efter-amne/Levnadsforhallanden/Jamstalldhet/Jamstalldhetsstatistik/12252/12259/Behallare-for-Press/406481/> hämtad 2017-11-20

⁸<https://www.scb.se/sv/Hiitta-statistik/Statistik-efter-amne/Levnadsforhallanden/Jamstalldhet/Jamstalldhetsstatistik/12252/12259/Behallare-for-Press/406481/> hämtad 2017-11-20

Våld används ofta som medel för att ta, besitta och utöva makt. Då makt ofta är kopplat med våld så skapas en macho kultur i samhället där män har mer makt. Denna struktur präntas in redan vid barnsben då killar och tjejer behandlas och uppmanas att leka olika. Redan här föds en norm. Machokulturen föder en skev kvinnosyn och är samtidigt den primära anledningen till den våldtäktskultur vi har i samhället idag.

En orsak till varför sexuella trakasserier förekommer i så hög grad kan vara brister i utbildningen rörande normer och problem med sexualbrott i samhället. Okunskapen samt omedvetenhet om problem förekommer bland ungdomar vilket delvis beror på att lärare inte belyser de problem som vårt samhälle står inför, vilket i stor utsträckning är sexuella trakasserier. Den okunskapen som finns är en av orsakerna till normaliseringen av sexuella trakasserier som existerar i vårt samhälle idag. Normaliseringen är en av orsakerna till förekomsten av sexuella trakasserier på skolor och arbetsplatser är normaliseringen av ett visst beteende.

Normaliseringen bidrar dessutom till att offer inte tas på allvar och många anser det inte lösnande att anmäla. Orsaker till att det finns ett stort mörkertal kring sexuella trakasserier på skolor och arbetsplatser är på grund av att förövaren ofta är en person den utsatta känner. Att det finns en relation mellan offret och förövaren är därmed en faktor till att många fall inte anmäls. Detta stöds av en undersökning som BRÅ gjorde år 2015. Då anmäldes 18 100 sexualbrott och 129 000 personer uppgav att de blivit utsatta.

I vårt samhälle idag har män en naturlig position som makthavare. Detta kan man se bland annat i vårt rättssystem, där de flesta av sexualförbrytarna inte döms och många sexuellt kopplade brott läggs ner. De som straffas för sexuellt ofredande får mycket lindriga straff, oftast böter och som värst endast upp till 2 års fängelse.⁹ Detta innebär att förövare inte blir särskilt avskräckta, vilket främjar normaliseringen och förminskningen av sexuella trakasserier. Dessa två delar leder tillsammans till att få offer anmäler och då att få av förövarna straffas.

Konsekvenser

Sveriges television (2016) skriver att kvinnoförtrycket kommer att öka om vi inte minskar de sexuella trakasserier som sker. Kvinnor kommer ständigt behöva anpassa sig efter männen då rädslan att bli

⁹<https://polisen.se/Lagar-och-regler/Om-olika-brott/Sexualbrott/>

utsatta för sexualbrott är stor. Detta skapar skillnader mellan könen. Det leder även till ett icke jämställt samhälle. På grund av normaliseringen och att vuxna inte tar detta på allvar spås detta på mer och problemen blir värre. Enligt 1177 Vårdguidens hemsida (2017) kan individer som blivit utsatta för sexuella trakasserier både drabbas av fysiska och psykiska problem. RFSU skriver att konsekvenser för offren kan vara traumatisering, ont i huvudet och magen, trötthet och depression. Blir en utsatt för sexuella trakasserier så är det vanligt att offret drabbas av sexuell traumatisering, stigmatisering, svek och maktlöshet skriver professorn Carl Göran Svedin och Universitetslektor Linda Jonsson i artikeln.¹⁰Traumatisering betyder att man förknippar sex med negativa känslor samt att man konstant blir påmind om det sexuella ofredandet man utsatts för. Stigmatisering ledet till att offret känner skam samt maktlöshet. Många får också sämre självkänsla och studielust eftersom deras upplevelser av sexuella trakasserier förminskas. I värsta fall kan den som drabbas av sexuella trakasserier begå självmord, något som faktiskt förekommer. Vårdguiden hävdar även att de fysiska problemen innefattar spridning av könssjukdomar, dock sker detta inte ofta.

Den psykiska ohälsan hos utsatta personer påverkar samhället negativt. Psykiska diagnoser är en faktor till ett ökat antal sjukskrivningar.¹¹ På grund av sjukskrivningarna blir det ett högre antal bidragstagare i samhället vilket påverkar skattefördelningen och ekonomin.¹² Detta leder till ekonomiska och sociala förluster som direkt kan påverka andra individer som är beroende av den offentliga sektorn. Sjukskrivningar hos anställda har en betydelsefull påverkan för samhället i kostnad och produktionsfall.²³ Om sexuella trakasserier inte tas på allvar, kommer det bli en större acceptans för trakasserier i skola, arbete och samhälle, vilket leder till en större normalisering av dessa brott. Det finns dessutom en risk för en negativ utveckling mot grövre brott som våldtäkt om samhället inte agerar.¹³ När grövre brott sker skapas ett behov av fler insatser vilket kommer att kosta staten mer pengar. I en studie utförd av Försäkringskassan (2014) står det att psykisk ohälsa inte bara påverkar individen utan hela samhället negativt eftersom att individen kanske slutar jobba eller studera.

¹⁰Carl Göran Svedin och Linda Jonsson, "Sexuella övergrepp" (2013)

¹¹Mental Health Run (2016) <http://mentalhealthrun.se/2016/09/13/psykisk-ohalsa-paverkar-hela-samhallet/> (hämtad: 2017-10-24)

¹²Skandia (2015) https://www.skandia.se/globalassets/gemensamma-block/erbjudande/kampanj---ohalsans-pris/rapport_psykisk_page_ohalsa_ver150625.pdf hämtad 2017-11-20

Detta kan leda till att en inte kan bidra till samhällsekonomin. Dessutom kommer det att kosta mycket för staten då människor inte har möjlighet att jobba. Men inte bara det, de kan också påverka andra i samhället t.ex. ifall en lärare har blivit utsatt och behöver lämna sitt jobb så kommer det att påverka allas studier.

Män som blir trakasserade är ofta rädda för att anmäla eller tala öppet om det de blivit utsatta för. Detta just på grund av att de alltid, sedan ung ålder, av kulturen och samhället präglas till att i alla situationer vara de starka och osårbara, vilket är definitionen på machokultur. För att motverka machokultur måste samhället uppmärksamma utsatta män. Inte för att stjäla fokus från kvinnor, men för att krossa machokulturen som främjar kvinnoförtryck.¹⁴

Åtgärder

Mot bakgrund av dessa fakta föreslår vi att Stockholms Stad beslutar om följande:

1. Förbättra undervisningen i skolan genom:

- a. *att* utbilda alla lärare i genuskunskap med hjälp av t.ex obligatoriska föreläsningar, så att undervisningen från en ung ålder belyser orättvisor i samhället. Detta för att på ett bättre sätt följa läroplanens beskrivningar angående hur lärare ska bemöta trakasserier, kränkningar, och på ett mer nyanserat och normkritiskt sätt kunna undervisa i mänskliga rättigheter. Detta för att skapa en god och tydlig värdegrund hos barn och unga.

2. Förbättra situationen på arbetsplatsen genom:

- a. *att* arbetsgivare i kommunala företag skall ta del av utbildning där de informeras om hur sexuella trakasserier bäst skall förebyggas och motverkas. Arbetsgivarna skall sedan upplysa sina anställda om hur de aktiva åtgärderna ser ut. Utbildningen skall hållas av kommunalt anställda sexologer och annan kompetent personal. Kontroll kring hur arbetsgivaren hanterar ansvaret skall ske med hjälp av en utredning som exempelvis en anonym enkät.
- b. *att* Stockholms stad ska kvotera deras kommunalt ägda företags styrelser. Detta för att kvinnor ska

¹⁴<http://www.umo.se/Vald--krankningar/Valdtakt-och-andra-sexuella-overgrepp/Anmala-sexuella-overgrepp/> hämtad 2017-11-20

hamna i positioner med mer makt, med motivationen att skapa en mer jämställd arbetsplats där kvinnor har mer möjlighet att påverka till förändring.

3. Förbättra situationen inom rättsväsendet genom:

- a. att ge resurser till exempelvis kvinnojourer eller andra hjälpande organisationer, som i sin tur kan stötta de utsatta till att och hur de ska anmäla. Detta kommer att leda till att fler förövare anmäls och döms. Färre skulle då våga begå brott och normaliseringen samt förminskningen kommer upphävas.

Med hjälp av dessa åtgärdsförslag kommer sexuella trakasserier inom Stockholms stad på ett långsiktigt plan att minska då vi har fokuserat på att motverka samhällets strukturer.

Socialutskottet

Alan Villarroel, Axel Eliasson, Elsa Daryapeyma, Fylgia Flohr, Hanna Andrén, Hanna Björklund, Hanna Bocreption, Isabel Hyllin, Jacob Alamiikkoja, Jasmine Lille, Leonard Arevik, Maria Ventouris, Mohammed Saki Hamdi Alzard, Noelia Palomera Llanera, Samuel Hedengran, Sarah Ullskog, Tilly Hofstetter, Tracey Nagayi Linnet och Tuvalisa Wigardt

Midsommarkransens gymnasium, Norra reals gymnasium, Kungsholmens gymnasium, Kungstengymnasiet, Carlgrenska Waldorfgymnasiet, Kungsholmens västra gymnasium, Internationella kunskapsgymnasiet Liljeholmen och Påhlmans gymnasium